

ปีที่ 17 ฉบับที่ 6015 วันจันทร์ที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 หน้า 5

คนไทยเอาไฉนดี? พืชมายาหญ้า ‘จากแม่สู่การก’

หลังจากนักวิจัยเปิดเผยข้อมูลหลักฐานการถ่ายทอดพืชมายาหญ้าผ่านสายสะดือแม่ไปสู่ทารกน้อย ทำให้งานการแพทย์สาธารณสุขและนักวิชาการออกมาเรียกร้องให้ยกเลิกการใช้สารพืชมายาหญ้า เพราะ 50 กว่าประเทศทั่วโลกประกาศห้ามใช้แล้ว...

“คณะกรรมการขับเคลื่อนปัญหาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง” มี “มติ” เมื่อเดือนเมษายน 2560 ขอให้ “ยกเลิก” การใช้สารเคมี 2 ชนิด ได้แก่ “พาราควอต” ยากฆ่าหญ้า กับ “คลอร์ไพริฟอส” ยากฆ่าแมลง และต้องไม่ให้ขึ้นทะเบียนหรือต่ออายุทะเบียน ที่สำคัญคือขอให้ยุติการนำเข้าสารเคมีทั้ง 2 ประเภท ภายในวันที่ 1 ธันวาคม 2560 และยุติการใช้อย่างเด็ดขาดในวันที่ 1 ธันวาคม 2562

เพราะปัจจุบันยังไม่มียาถอนพิษ ที่สำคัญคือประเทศไทย 53 ประเทศห้ามใช้เด็ดขาดแล้ว และอีก 15 ประเทศควบคุมการใช้อย่างเข้มงวด

เปิดเผยสถิติการนำเข้าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 2560

สารพิษท่วมแผ่นดิน

ที่มา : nsuquamans

แต่ผลปรากฏว่า “มติ” ข้างต้น ถูกเพิกเฉยจากผู้บริหารกลุ่มหนึ่งของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีอำนาจในดูแลสารเคมีพืชมายาหญานี้ ด้วยการพยายามทำให้ขั้นตอนยืดเยื้อออกไป พร้อมอ้างเหตุผลต่างๆ นานา เช่น งานวิจัยไม่หนักแน่นพอ ไม่มีสารเคมีตัวอื่นทดแทนในราคาเดียวกัน ฯลฯ บวกกับกระแสข่าวพลังภายในของกลุ่มธุรกิจค้าสารเคมีเกษตรยักษ์ใหญ่ที่เข้ามาผลักดันไม่ให้ “ยกเลิก” ...เพราะหมายถึงเม็ดเงินกำไรมหาศาลจะหดหายไป

ข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตร ปี 2559 ไทยนำเข้าสารพิษ 2 ตัวข้างต้น 33 ล้านกิโลกรัม มูลค่าเกือบ 2.5 พันล้านบาท ส่วนปี 2560 พุ่งเป็น 35 ล้านกิโลกรัม

เมื่อมติ “ยกเลิก” หรือสั่งให้ “แบน” ไม่ได้มีการตอบสนอง กลุ่มนักวิชาการเริ่มทบทวนไม่ไหว จัดเวทีจัดข้อมูลงานวิจัยหลายชิ้นออกมามากดันทันขอให้รีบยกเลิกอย่างทรมันเด็ดๆ ทั้งสิ้น

เพราะถ้าคนไทยยังใช้สารพิษในแปลงผัก ไร่ อ้อย ไร่ยางพารา ฯลฯ จะเกิดสารพิษสะสมในร่างกายมากขึ้นเรื่อยๆ สารพิษเหล่านี้จะไปตกค้างในอาหารและกระจายลงสู่สิ่งแวดล้อมในชุมชน ส่งผลให้สุขภาพชาวบ้านแย่เจ็บป่วยเรื้อรัง...

สอดคล้องกับข้อมูลจาก “เครือข่ายเดือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช” หรือ ไทยแพน(Thai-PAN) รายงานผลปนเปื้อนของสารพิษกำจัดศัตรูพืชตกค้างในผักผลไม้ของประเทศไทย ปี 2559 พบตกค้างเกินมาตรฐานถึงร้อยละ 51 สอดคล้องกับข้อมูลจากมหาวิทยาลัย

มหิดล ที่พบว่าผักผลไม้ในท้องตลาดมีสารพิษตกค้างสูงตั้งแต่ร้อยละ 90-100

เวทีพาราควอต

โดยเฉพาะสารพิษที่นิยมใช้เป็นยาฆ่าหญ้า “พาราควอต” ชื่อการค้าของสารตัวนี้มีหลายยี่ห้อมากกว่า 200 ชื่อ แต่ที่เกษตรกรส่วนใหญ่คุ้นเคยได้ยินบ่อย เช่น กรัสม็อกโซน, แอคซัน, อะโกรควอท, อะโกรโซน, เฮอโบโซน, เฮอบิคิว ฯลฯ

ในแต่ละปีกลุ่มธุรกิจค้าขายสารเคมีเกษตรส่งออกเคอร์รี่เข้า “พาราควอต” เป็นอันดับ 2 และเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 20 ของสารเคมีทั้งหมดที่ประเทศไทยนำเข้า

ตัวอย่างประเทศที่ไม่อนุญาตให้ใช้พาราควอตแล้ว เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมถึงประเทศในแถบยุโรป เพราะรู้ว่าพิษที่เข้าไปสะสมในร่างกายนั้น อาจทำให้เกิดโรค

พาร์กินสัน โรคระบบประสาท ผิวหนังแฉะ ฯลฯ นอกจากเกษตรกรผู้ใช้สารพิษจะได้รับเข้าร่างกายโดยตรงแล้ว สารเคมีพิษยังเล็ดลอดไปตกค้างในสิ่งแวดล้อม ดิน แม่น้ำลำคลอง สัตว์เลี้ยง สัตว์น้ำ ฯลฯ

ล่าสุดกลุ่มเครือข่ายนักวิชาการที่ร่วมกันต่อต้านสารเคมีอันตราย จัดเวทีวิชาการให้ข้อมูลประชาชนขึ้นเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2561 หัวข้อเรื่อง “ข้อเท็จจริงทางวิชาการในการควบคุมสารเคมีอันตราย : พาราควอต(Paraquat) ไกลโฟเซต(Glyphosate) และ คลอร์ไพริฟอส(Chlorpyrifos)”

ศ.ดร.พรพิมล กองทิพย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวถึงผลการศึกษาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์โกลด์แมนของอเมริกา พบว่าพาราควอตเป็นสารที่มีพิษเฉียบพลันสูง เมื่อเกษตรกรนิยมฉีดพ่นด้วยอุปกรณ์สะพายหลัง ทำให้สัมผัสเข้าร่างกายจนถึงระดับเป็นอันตรายได้ และยังพบการถ่ายทอดจากแม่สู่ลูก โดยพบการตกค้าง “พาราควอต” ในซีรัมทารกแรกเกิดและมารดาร้อยละ 17-20 ส่วนยาฆ่าหญ้าอีกตัวคือ “ไกลโฟเซต” พบร้อยละ 49-54

“หญิงที่ตั้งท้องพบความเสี่ยงรับสารพาราควอตมากกว่าคนทั่วไป 6 เท่า ส่วนสารไกลโฟเซตมากกว่าคนทั่วไป 12 เท่า สำหรับสารคลอร์ไพริฟอสที่ใช้ฉีดพ่นฆ่าแมลง ผลวิจัยพบเกษตรกรได้รับคลอร์ไพริฟอสจากการหายใจสูงกว่าค่าระดับความปลอดภัยและถ่ายทอดให้ลูกผ่านทางน้ำนม ผลสำรวจแม่ 51 คน พบคลอร์ไพริฟอสในน้ำนมแม่ร้อยละ 41.2 และมีทารก

น้อยร้อยละ 4.8 ที่รับสารตัวนี้ผ่านทางน้ำนมแม่” **ศ.ดร.พรพิมลกล่าวเตือน**

ศ.นพ.ธีระวัฒน์ เหมะจุธา ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคอุบัติใหม่ กล่าวถึงหลักฐานงานวิจัยจำนวนมากที่ยืนยันพิษร้ายของพาราควอตและไกลโฟเซต มีส่วนทำให้เกิดโรคทางสมอง เช่น โรคพาร์กินสัน โรคสมองเสื่อม โรคเกี่ยวข้องกับมะเร็ง

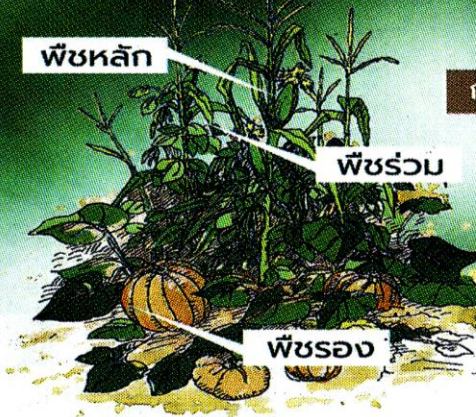
“เจอคนไข้ที่ตายอย่างทรมานหลายรายแล้ว เพราะผิวหนังไปสัมผัส หรือกินเข้าไปโดยอุบัติเหตุ บางคนตายเพราะเนื้องอกเป็นพังผืด ตับวาย ไตวาย และช่วง 3 ปีที่ผ่านมาพบว่าโรคพาร์กินสันมีความเชื่อมโยง

กับลำไส้ อาจเกิดจากเชื้อโรคหรือสารพิษสารเคมี ไปเปลี่ยนแปลงจุลินทรีย์ในลำไส้ แล้วสารพิษสามารถทะลุผ่านเข้าไปทางเส้นประสาทที่อยู่ลำไส้ ก่อนส่งต่อไปสมองส่วนอื่น จนเกิดโรคทางสมอง” **ศ.นพ.ธีระวัฒน์** อธิบายถึงสาเหตุที่ต้องคัดค้านการใช้สารพิษเหล่านี้ และปัญหาที่น่าเป็นห่วงมากที่สุดคือการกระจายสารเคมีพิษร้ายสู่สิ่งแวดล้อม

รศ.ดร.พวงรัตน์ ขจิตวิษยานุกุล ผอ.สถาบันวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการด้านวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร ยกตัวอย่างการสำรวจพบพาราควอตปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมหลายพื้นที่ เช่น น่าน พิษณุโลก นครศรีธรรมราช เพราะพาราควอตและไกลโฟเซตดูดซับได้ดีในดิน เมื่อใช้สารเคมีสะสมต่อเนื่องซ้ำๆ หลายปี หรือใช้ปริมาณมาก ทำให้ดินสะสมสารเคมีจนอิ่มตัวแล้วคายออกมา สารเคมีเหล่านี้ถูกชะล้างออกจากดินไปสู่ลำน้ำได้ดินและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศวิทยาที่สะสมสารพิษเหล่านี้เข้าไปด้วย เช่น พืชดูดซับเข้าไปสะสมในลำต้น ผลสำรวจสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศวิทยาพื้นที่ จ.น่าน เพชรบูรณ์ และหนองบัวลำภู พบการตกค้างของสารเคมีในผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ และน้ำอุปโภคบริโภค ส่วนในต่างประเทศมีรายงานพบพาราควอตตกค้างในอาหาร เช่น แป้ง เบียร์ อาหารเด็ก

ส่วนสารพิษ “คลอร์ไพริฟอส” เป็นกลุ่ม “ยาฆ่าแมลง” ชื่อยี่ห้อยอดนิยมที่วางขายในท้องตลาด เช่น ลอร์สแบน คลอร์ไพริฟอส40 คลอร์ดิน40 ไดแอน40

ไม่มีวัชพืช ไม่ต้องใช้สารพิษกำจัดวัชพืช ในระบบเกษตรนิเวศ

การจัดการระบบการปลูกพืช

ขั้นเตรียมการ

- 1 รู้จักพืชหลัก/พืชร่วม/พืชรอง
- 2 ออกแบบระบบการปลูก
- 3 หมุนเวียนการปลูกพืช

จัดการระบบปลูก/เก็บเกี่ยว

- 4 ปลูกพืชหลักที่โตเร็วกว่าพืชร่วม
- 5 ปลูกพืชรองไว้คลุมดิน
- 6 เก็บเกี่ยวเมล็ดพืชร่วม/รองก่อนแพร่ขยายพันธุ์

ควบคุมระหว่างฤดูปลูก

- 7 จัดการพืชร่วมไม่ให้แย่งขั้นได้ในช่วงเวลาวิกฤติ
- 8 ใช้การควบคุมทางชีวภาพ เช่น การเลี้ยงสัตว์ หรือวิธีกล

เรียนรู้หลังการปลูก

- 9 บันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้เพื่อนำมาเป็นบทเรียนสำหรับฤดูปลูกต่อไป
- 10 ทำการทดลองเล็กๆ ของตนเอง

พืชร่วม/รองมีความสำคัญ

- 1 เป็นพืชนำร่องก่อนพืชหลัก
- 2 ป้องกันการชะล้าง
- 3 รักษาความชื้นของดิน
- 4 ย่อยสลายเป็นปุ๋ย/ตรึงปุ๋ยจากอากาศ
- 5 ช่วยปรับโครงสร้างของดิน
- 6 เป็นที่อยู่ของแมลงที่เป็นประโยชน์
- 7 สร้างความหลากหลายทางชีวภาพ
- 8 ใช้ประโยชน์เป็นพืชอาหาร ใช้สอย สบุนไพรร และอื่นๆ

มูลนิธิชีววิถี
BioThai

ไทยนำเข้าสารเคมีพิษร้าย มากแค่ไหน?

- อันดับ 1 “ไกลโฟเซต-ไอโซโพรพิลแอมโมเนียม” 62 ล้านกิโลกรัม
มูลค่า 2,944 ล้านบาท
- อันดับ 2 “พาราควอตไดคลอไรด์”
มี 32 ล้านกิโลกรัม
มูลค่า 2,110 ล้านบาท
- อันดับ 8 “คลอร์ไพริฟอส” 2 ล้านกิโลกรัม
มูลค่า 274 ล้านบาท

ข้อมูลจากกรมวิชาการเกษตรปี 2559

ฯลฯ พืชร้ายของสารตัวนี้ตกค้างมากสุดในผักและผลไม้ ผลการศึกษาวิจัยหลายชิ้นระบุตรงกันว่า คลอร์ไพริฟอสส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของสมองเด็กอย่างถาวร ทำให้เป็นโรคความจำสั้น ไอคิวต่ำ ฯลฯ หลายประเทศทั่วโลกประกาศเลิกใช้แล้วเช่น จีน อเมริกา สหภาพยุโรป ฯลฯ

เมื่อสารพิษทั้ง 3 ตัวนี้มีหลักฐานงานวิจัยและงานวิชาการยืนยันแน่ชัดถึงอันตรายต่อคนใช้ คนกิน และสิ่งแวดล้อม ทำไมหน่วยงานรัฐหรือผู้มีอำนาจจึงเพิกเฉย ?

“สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ” อธิบดีกรมวิชาการเกษตรชี้แจงให้สื่อมวลชนฟังว่าการออกคำสั่งห้ามใช้สารเคมีเหล่านี้กำลังอยู่ในระหว่างการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ “คณะกรรมการวัตถุอันตราย” มีมติชี้ขาด

หากมีมติให้ “ยกเลิก” ก็ไม่สามารถนำเข้า ชื้อขายหรือใช้ในแปลงเกษตรได้อีกต่อไป และจะหาสารเคมีตัวอื่นมาแนะนำให้เกษตรกรกรใช้ทดแทน

แต่ถ้ามีมติ “ไม่ยกเลิก” กรมวิชาการเกษตรเตรียมมาตรการควบคุมดูแลไว้แล้ว 5 แนวทาง คือ 1.ขายได้เฉพาะร้านที่กำหนดและได้รับการรับรองคุณภาพ 2.เกษตรกรหรือผู้รับจ้างพ่นสารเคมี ต้องผ่านการฝึกอบรมเท่านั้น 3.ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องให้ความรู้เพื่อลดอันตรายและความเสี่ยงจากการใช้สารเคมี 4.กำหนดให้มีฉลากชัดเจน เพื่อควบคุม ป้องกัน บรรเทาอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และ 5.การทบทวนให้ลดความเข้มข้นของสารเคมีลง

ระหว่างที่ “ฝ่ายนักวิชาการและฝ่ายผู้มีอำนาจรัฐ” กำลังถกเถียงกันนั้น ฝ่ายผู้ได้รับผลกระทบที่แท้จริง คือเกษตรกรชาวไทยที่ใช้สารเคมีเหล่านี้ประจำ และใช้มานานหลายสิบปี ชาวนาชาวไร่รู้สึกกังวลใจกับพืชร้ายที่ตนสัมผัสอยู่เกือบทุกวันแต่ก็ปวดหัวเมื่อคิดถึงการห้ามใช้พาราควอต เพราะไม่รู้ว่าจะต้นทุนหญ้าจะพุ่งสูงขึ้นไปอีกกี่บาท

ตอนนี้สิ่งที่คนไทยอยากได้ยินจากทั้ง 2 ฝ่ายคือ “ทางเลือกใหม่” ว่าจะมีสารเคมีหรือสารธรรมชาติตัวใด มาช่วยกำจัดหญ้าและฆ่าแมลงได้

โดยขอเงื่อนไขเพียง 3 ประการ คือ ปลอดภัยกว่า ประสิทธิภาพดีกว่า และราคาถูกกว่า...

● ทีมข่าวรายงานพิเศษ ●